

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDÓDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A mételykór gyógyítása.

— A „kamala” gyógyhatása. —

Nagyonfontosságú a Székelyföld gazdaközönségét és közvetve mindenkit érdeklő kérdéssel foglalkozik: Dr. Marek József főiskolai tanár, az európai hírnevű tudós a „Köztelek” február 19-iki számaiban.

Nem kevesebbről, mint az anynyira értékes juh- és szarvasmarha-állomány megmentéséről van szó. Különösen a juhok sok ezere pusztult el eddig éven kint mételykórban és milliókra menő károsodással sújtotta gazdáinkat országszerte.

Hogyne fogadná tehát örömmel és jogos büszkeséggel a kiváló fontosságú tudományos felfedezést mindenki már azért is, hogy az a budapesti Állatorvosi Főiskola laboratóriumából került ki, mint annyi más tudományos vívmány.

De beszéljen e helyen maga a tudós felfedező:

A májmételykór eredményes gyógyításának kérdése a juhokra vonatkozóan megoldottnak tekinthető. Nevezetesen a juhokat biztosan meg lehet gyógyítani a májmételyek okozta betegségből a mételyeknek idejében való előlévelésével, mielőtt még a májnak a mételyek elpusztulása ellenére is továbbra megmaradó és az életet veszélyeztető súlyos idült elváltozásai kifejlődtek volna.

A kamala a mételykórral fertőzött juhok legnagyobb részében, körülbelül azok 85 százalékában, az összes májmételyeket és a fertőzött állatoknak még megmaradó csekély (körülbelül 15 százalék) részében is a májmételyek legnagyobb részét előli, mely utóbbi esetben az élve maradt néhány májmétely egyáltalán nem jelent többé veszélyt az állatok életére.

Legjobb eredményt lehet elérni

magával a kamalával, hacsak a szer nem hamisított idegen anyagokkal. Már valamivel gyöngébb, egészben azonban szintén kielégítő hatást fejt ki a „Parasitin” nevű kamalakészítmény, a „Calbazan” nevű készítményben ellenben a kamala mennyisége nem elegendő kielégítő hatás kifejtésére.

Egyéves és idősebb juhoknak 15 gr. kamalát szükséges beadni, legcélszerűbben két részben és fél- vagy egynapi időközben, míg jó erőben levő juhoknak azonban szükség esetén egyszerre, elgyöngült vagy hasmenéses állatoknak ellenben öt részben öt egymást követő napon, mely utóbbi esetben a szer mennyisége 20 grammra növelhető. A „Parasitin”-ből általában két, fél- vagy egynapi időközben beadott bolus elegendő.

A kamala beadása után a juhok az első 3—5 napon többé-kevésbé bányadtak, kevesebbet, sőt egy-két etetés alkalmával semmit sem esznek, azonkívül hasmenésük van, egyéb egészségi zavarok nem jelentkeznek.

A kamala hatása alatt a májmételyek már 3—8 nap alatt elhalnak és ennyi idő alatt rendszerint el is tűnnek az epeutakból. A peték kiküszöbölése néhány nappal tovább tart, azok tulnyomó része azonban szintén az első 8 napon belül hagyja el az epeutakat.

A juhok májmételykórjának orvoslása a kamalával nagyon kevés költséggel jár. A normális időkre érvényes árak alapul vétele mellett 1 kg. kamala depuratum droguista-üzletben 12 K áron szereshető be és 66 juh részére elég, egy-egy juh részére az orvosság ennél fogva 19 fillérbe kerül. A kamala venale alkalmazása esetén ez a költség majdnem a felére csökken (1 kg. kamala venale droguista-ára 640 K). A kamala beszerzése droguista-áron nem ütközik akadályba, mert a kamala nem tartozik a keresztes szerek közé.

A mételykór nagy elterjedése miatt kívánatos a kamala termelése az eddiginél jóval nagyobb arányban és lehetőség szerint a Mallotus philippensis meghonosításának megkísérlése az európai kontinensen.

A kamalával a juhokon elért kitűnő és a szarvasmarhákban is észlelt biztató eredmények alapján remélhető, hogy további kísérletezéssel sikerülni fog megtalálni a szarvasmarhák mételykórját is gyógyító eljárást. Az erre vonatkozó kísérletek folyamatban vannak.

A lándzsa alaku mételyekre az eddigi kipróbált szerek mind hatástalanok voltak. Az eredmény elmaradásának azonban azért nem lehet gyakorlati jelentősége, mert az ezen mételyfaj okozta súlyos mételykór általában ritka.

Ha majd sikerülni fog a szarvasmarhákban is előltni a májmételyeket és ha a várható nagy kereslettel a kamala termelése lépést tud tartani, úgy a legelők májmételyes fertőzöttségének megszüntetése, vagy legalább jelentékeny csökkentése is lehetséges lesz. Ebben az irányban a következő terv érdemelne figyelmet: A legeltetési idény végén, illetve a tél elején a már istállózott juhoknak és szarvasmarháknak kezelése kamalával, ha az állatok egyáltalában legelőre jártak; a kezelés tartama alatt és az azt követő két hét alatt a kezelt állatok trágyájának külön helyen összegyűjtése és végül más állatok trágyájával vastag rétegben behorítása a mételypeték elpusztítása végett, illetve az ilyen trágyának csakis száraz szántóföldekre kihordása; az eljárás megismétlése tavasszal a legelőre kihajtás előtt a netalán életben maradt néhány májmétely előlése céljából; májmételykór megállapítása esetén valamely állatállományban az állatoknak elkerített száraz helyen, vagy istállóban tartása hasonló orvoslás alkalmazásával, mint a legeltetési idény végén; minden ujonan vásárolt juhok és szarvasmarhákban kezelése kamalával, hacsak bélsarának megbízható mikroszkópos vizsgálata nem zárja ki májmételyes fertőzöttségét.

Marek József dr.

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LIX. közlemény.)

Sebestyén Imre 20 sz. Udvm. Székelyszentkirály 1893 ms. — Sebestyén Imre 20 sz. Udvm. Olasztelek 1894 megs. — Silló Gábor 20 sz. Csikmindszent 1892 megs. — Simó Sándor 13 sz. Udvm. Hodgya 1892 ms. — Simó Domokos 3 sz. Udvm. Sükö 1893 ms. — Simó Jakab 21 sz. Udvm. Székelyszentlélek 1890 ms. — Simó Lőrinc 12 sz. Udvm. Szentegyházfalva 1894 ms. — Simó Lajos 1 pótsz. Udvm. Fiatfalva 1885, meghalt 1915 május 7. — Simó Péter (Ferencé) 4 sz. Udvm. Kecskisfalud 1893 ms. — Simon Ambrus 2 sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1894 ms. — Simon Ferenc 11 sz. Udvm. Etéd 1891 ms. — Simon Ferenc 11 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1894 megs. — Simon János 8 sz. Székelyudvarhely 1894 ms. — Simon János 5 sz. Csvm. Ditró 1888, meghalt 1915 május 7. — Simon József szakaszvezető 11 sz. Udvm. Etéd 1886, meghalt 1915 május 7. — Simon Pál 10 sz. Udvm. Szentegyházfalva 1892 megs. — Sipos Ferenc 5 sz. Csvm. Szárhegy 1889 ms. — Sipos Péter örvezető 10 sz. Csikszentmihály 1884 ms. — Solyom Márton 21 sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1888 megs. — Soó Lajos örvezető 19 sz. Székelybethlenfalva 1891 megs. — Soó István pótt. 11 sz. Udvm. Székelybethlenfalva 1885 ms. — Sövér Antal 11 sz. Csvm. Gyergyóesomafalva 1894 ms. — Sövér János pótt. 10 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1888 ms. — Stańcsiu Miklós 4 sz. Udvm. Homoródbene 1883 ms. — Strugar János 23 sz. Besztercezenaszódv. Oláh-szentgyörgy 1893 ms. — Sukel András 5 sz. Udvm. Korond 1893 ms. — Süket Ignác 8 sz. Csikszenttamás 1889 megs. — Sükösd Ákos 21 sz. Udvm. Alsósfalva 1895 ms.

Szabó Árpád 8 sz. Udvm. Oklánd 1894 ms. — Szabó Balás tizedes, c. szakaszvezető 9 sz. Csikmindszent

1886 megs. — Szabó Dénes pótt. 4 sz. Udvm. Homoródalmás 1890 ms. — Szabó Felix 22 sz. Csikkarczfalva 1886, meghalt 1915-május 9. — Szabó Ferenc 5 sz. Udvm. Oklánd 1884, meghalt 1915 május 7. Szabó Ferenc 8 sz. Csikszentdomokos 1892 megs. — Szabó Gergely 7 sz. Csikdánfalva 1885 ms. — Szabó Ignác 22 sz. Csikszentmárton 1885 ms. — Szabó Rezi János 11 sz. Udvhvm. Nagysolymos 1892 ms. — Szabó József 20 sz. Udvm. Fenyéd 1885 ms. — Szabó Károly 20 sz. Csvm. Szárhely 1893 ms. — Szabó Lajos (Tamás) 9 sz. Csvm. Ditró, 1883 ms. — Szabó Mihály 19 sz. Csikcsicó 1893 ms. — Szabó (Mester) Mózes 9 sz. Udvm. Szederjés 1894, meghalt 1915 május 11. — Szabó Miklós 1 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1886 ms. — Szabó István (Imre) 12 sz. Csvm. Göröcsfalva 1893 ms. — Szakács Ferenc 17 sz. Csikszentdomokos 1888 ms. — Szakács János 7 sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1881 ms. Szakács Miklós 9 sz. Udvm. Nagyalambfalva 1885, meghalt 1915 május 7. — Szakályi József 22 sz. Csikszentmihály 1892 ms. — Szántó Albert 20 sz. Csikkozmas 1988 ms. — Szász Domokos 2 sz. Udvm. Kibálfalva 1892 ms. — Szász János 19 sz. Udvm. Homoródygyepes 1893 ms. — Szász József 11 sz. Tavm. Egerbegy 1892, meghalt 1915 május 7. — Szász József 19 sz. Csikjenőfalva 1887 ms. — Szász Lajos 19 sz. Udvhvm. Lövéte 1895, meghalt 1915 május 9. — Szász Lajos 22 sz. Udvm. Korond 1884 ms. — Szász Márton 11 sz. Udvm. Bordos 1896 ms. — Szász Miklós 5 sz. Csikvm. Gyergyócsomafalva 1893 ms. Szász István 7 sz. Udvm. Vágás 1892 ms. — Szávuj György 21 sz. Udvm. Homoródalmás 1838 megs. — Szebeni István 22 sz. Csikszentdomokos 1883 megs. — Szegedi József pótt. 9 sz. Csikszenttamás 1881 ms. — Székely András 10 sz. Csikszoreda 1894 ms. — Székely Balás szakaszvezető 12 sz. Tavm. Alsójár 1885 ms.

(Folytatjuk).

SZÉKELY GAZDA.

— **A Gazdasági Egylet telefonja 62. sz.** Vajjon hol? — csodálkozva kérdezi a Székelyföld gazdaközönsége Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyékben... Tordaaranyosban már nem kérdezik, mert ott tudják, hogy Török Bálint titkár agilis vezetése alatt az egyesület forgalma annyira emelkedett, mikép a titkári hivatalba a telefon is be kellett vezetetni. Ott — úgy látszik — nemcsak kiállítás és néhány felolvasást rendeznek, hanem egyebet is csinálnak. Így pl. szerdán hadifogolyértekezlet volt a város tanácsával egyetértőleg, ma pedig az O. M. G. E.-ben tartandó állattenyésztési értekezleten a tordaaranyosmegyei gazdák közvetlen kívánságait fejtheti ki megbízottjuk, mert

erről előlegesen értekeztek s kész utra valóval láttak el. A „Hangya” fogly. és ért. szöv. fiókot a Tiszviselők Egyesületével és a pénzügyigazgatósági tisztviselők beszerzési csoportjával — a Gazdasági Egyesület letesíti. Soroljunk-e fel még több példát!? Azt hisszük — fölösleges...

— **Műlönféle szövetkezetek.** Finnországban a fogyasztási, termelő és értékesítő, valamint a hitelszövetkezeteken kívül, számos más szövetkezet van. Így pl. a főzgetfelhasználó szövetkezetet speciálisan finnországi alkotás. A finn mezőgazdaságba igen nagy jelentősége van az összevont főzgetnek, mely alomnak használva, az istállóban a trágya konzerválására szolgál. A telefonszövetkezetek szintén elterjedtek, amelyek egyes községek gazdái összekötésébe hozzák a nagyobb társaságok telefonhálózatával. Nem kis jelentőségűek a kisgazdaságok vételére és lakások építésére alakult szövetkezetek is.

— **A burgonyatermés** minél sikeresebbé tétele szempontjából, legcélszerűbb Wollmann-burgonya vetőgumókat használni és közepes (80—100 gram) súlyúakat ültetni. Ezek a legnagyobb ter. és adjak. A burgonyát vetésre feldarabolni, elvagdálni, nem helyes, mert a termés rovására esik.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyékből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXI.

Az 1915 július 1-én kiadott 203. sz. veszteségi lajstrom szerint:

Reichel Oszkár főhadnagy 31. gye. Marostvm. Marosvásárhely hadifogoly (Valjevo, Szerbia III. tart. katonakórház).

Alb Gergely 22 gye. 3 sz. Tavm. Nagyiklánd 1880 hadifogoly (Oroszország).

Baka Károly pótt. 2 gye. 2 sz. Hszvm. Kurtapatak 1880 hadifogoly (Dauria, Oroszország). — Bende Sándor pótt. 2 gye. Hszvm. Osdola 1886 hadifogoly (Charkow, Oroszország).

Dénes István 2 gye. 3 sz. Hszvm. Ikafalva 1889 hadifogoly (Dauria, Oroszország).

Fekete András 2 gye. 3 sz. Hszvm. Réty 1891 hadifogoly (Dauria). — Fiko József tart. 2 gye. 11 sz. Csikgyimesközéplak 1882 hadifogoly (1914 szept. 19, Tscheljabinsk, Oroszország). — Fűzes András pótt. 2 gye. Hszvm. Miklósvár 1886 hadifogoly (Dauria).

Kádár János pótt. 2 gye. Hszvm. Bodola 1883 hadifogoly (Dauria). — Kádár Mihály tart. 2 gye. 5 sz. Hszvm. Sepsiszentkirály 1889 hadifogoly (Dauria). — Keresztes Gyula 2 gye. 2 sz. Hszvm. Sepsibükszád 1884 hadifogoly (Dauria). — Kocsis István 2 gye. 4 sz. Hszvm. Gelence 1885 hadifogoly (Dauria).

Lőrincz András szakaszvezető 2 gye. 2 sz. Hszvm. Futásfalva 1885 hadifogoly (Dauria). — Lurtz Gyula pótt. 2 gye. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1883 hadifogoly (Dauria).

Magyar Mihály pótt. 2 gye. Hszvm. Böllön 1888 hadifogoly (Oroszország). — Mátyás István pótt. 2 gye. Csikkozmas 1885 hadifogoly (Dauria). — Mikola Ferenc pótt. 2 gye. Papolez 1888 hadifogoly (Woronesch, Oroszország). — Molnár András őrzető, c. tizedes 2 gye. 13 sz. Udvm. Száldobos 1884 hadifogoly (Oroszország).

Nagy Antal 2 gye. 7 sz. Csvm. Kászonyfalva 1885 hadifogoly (Dauria). — Nagy György tart. 2 gye. 7 sz. Hszvm. Sepsibodok 1888 hadifogoly (Dauria). — Neta Alexius Elek pótt. 2 gye. Hszvm. Bodola 1883 hadifogoly (Berezowka, Oroszország).

Opra Ferenc Márci 2 gye. Hszvm. Kézdiszarazpatak 1891 hadifogoly (Irkutsk, Oroszország).

Ráthi Imre pótt. 2 gye. 4 sz. Hszvm. Lemhény 1889 hadifogoly (Dauria).

Sándor József 19 gye. 6 sz. Marostordvm. Somod 1888 hadifogoly (Tomsk, Oroszország).

Szász András pótt. 2 gye. Hszvm. Kovászna 1888 hadifogoly (Dauria). — Szász Ferenc pótt. 2 gye. Hszvm. Zalán 1889 hadifogoly (Dauria).

Todor János pótt. 2 gye. 14 sz. Hszvm. Sepsibükszád 1885 hadifogoly (Dauria).

Helyséigazítás a 47. sz. veszteség lajstromhoz: Benke András c. őrzető 2 gye. Hszvm. Bereczk 1889 hadifogoly (Charkow, Oroszország). Mint sebesült volt kimutatva). A 103. sz. veszteség lajstromhoz: Nagy András tart. őrzető 2 gye. 1 sz. Hszvm. Szárazajta 1889 hadifogoly (Tula, Oroszország). Mint sebesült volt kimutatva).

(Folytatjuk).

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden számja érdekes és értékes közleményeket ad.

53 esztendő

Udvarhelyvármegye közgazgatási életéből.

Irtta: Lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó.

XXVI.

A koalíciós-kormány bukásával, elkövetkeztek az új képviselőválasztások is.

Az udvarhelyi járásban: a kormánypárt Szakáts Zoltánt, az ellenzék pedig Kossuth-párti programmal Ugron Ákóst és a Justh-párt Kállay Tamást; Székelyudvarhely városban a kormánypárt: Ugron Jánost, a Justh-párt: Dr. Várentsik Ferencet; az oklándi kerületben a kormánypárt: Dr. Heltai Ferencet; az oláhfalvi kerületben a kormánypárt: Dr. Daniél Gábort; a székelykeresztúri kerületben a kormánypárt: Ugron Zoltánt, az ellenzék: Dr. Ugron Gábor nyug. főispánt Kossuth-párti programmal léptette fel.

Haller János — úgy látszik — attól félt, hogy a jelöltjeit én megbuktatom, mert első dolga volt engemet Csik- és Udvarhelyvármegyékből, ahova kataszteri biztosnak ki voltam nevezve, áthelyeztetni Szilágyvármegyébe. Azt is jónak látta kieszközölni, hogy engem újabb működési területemről és Kolozsvárról a képviselőválasztások ideje alatt, még 24 óráig se szabadságoljanak. Szóval internáltak s a Székelyföldről száműztek azért, mert a mindenható főispán, tehetetlennek érezte magát velem, az egyszerű földmives székely emberrel szemben...

Ugron Ákos, akinek megválasztása biztos volt, betegsége miatt visszalépett, később pedig Szakáts Zoltán is ugyanezt tette s így Kállay Tamás Justh-párti maradt egyedül. Haller jó későn ugyan fellépett Embery Árpádot Kossuth-párti programmal, de sikert már nem érthettek el. Kállay Tamás tehát így könnyűszerrel megkapta a mandátumot Justh-párti programmal és első dolga az volt, hogy átcsapott a munkapártba; noha jelöltsége idején ugyancsak ráta a széket még a Kossuth-párt ellen is, hogy nem eléggé ellenzéki...

Székelyudvarhelyt, ahol a hivatalos többség szavazatához nagyon kevés polgári választó kellett volna, Haller tehetetlensége és népszerűtlensége miatt, a kormánypárt jelöltje: Ugron János a Justh-párti Dr. Várentsik Ferencel szemben szintén megbukott.

A székelykeresztúri kerületben pedig az ellenzéki intéző férfiak elbizakodottságukban nem fejtettek ki elég erélyt s hiányzott az előrelátás, mely miatt Dr. Ugron Gábor 27 szavazattal kisebbségben maradt a kormánypárti Ugron Zoltánnal szemben.

Az oláhfalvi kerületben, ahol pártkérdés nélkül mindig az volt a jelölt, hogy: ki ad többet a mandátumért, — egyhangú választással győzött Dr. Daniél Gábor, a kormánypárt jelöltje.

Az oklándi kerületben szintén a kormánypárti Dr Heltai Ferenc győzött, aki különben sokat tett választói ügyes-bajos dolgaiban s így ott nagy népszerűsége volt. Emléke a vidéken sokáig élni fog. Rövidesen bekövetkezett Dr Heltai halála és Bárány Daniel Lajos földbirtokost. Ürmösi József homoródszentpáli unitárius lelkész, ellenzéki szemben, nagy többséggel választották meg helyébe kormánypárti programmal.

Haller János második főispánsága idejében semmi jót nem csinált. Azonban egyik botrányt a másik után idézte elő s egyes ellenzéki emberekre valóságos hajtóvadászatot rendezett.

A nevezetesebbekről majd sorra beszámolok.

(Folytatjuk.)

Ronó alatt.

Hallgatom az ágyuk dübörgését,
Hős vitézek harcos készülését.
Búsán tünt le az öreg nap fénye,
Vérontásunk, hogy reggel megnéze.

Letünt, hiszen bizonytalán érezte,
Hogy a mező — megint csak reggelre —
Vérrel, csonka néppel leszen telve
S feljajdul a milliók keserve

Hallgatom az ágyuk dübörgését,
Földet rázó, észbontó zengését.
Magyar szívet, hős lelket kereső
Szilaj, füttyös gölyök százezre jő.

Kiált egy hős: — fiam, feleségem!
— Hősi vére egekig párolog —
Nagyot sohajt s elterül a réten.

Jaj kiáltás újra-újra hallszik,
Az öreg föld honfi vértől ázik.
Bércen-völgyön tombol a fő.geteg,
Minden ember valódi szörnyeteg.

Hős vitézek dülnek gármadába,
Temetés lesz talán nemsokára...
Vér csurog még, temetni nem lehet,
Vesztettül foly a rémes ütökzet.

Vértől ázott harcmező közepén,
Gazdátlanul egy büszke harci mén,
Kapálódzik lábával fölfelé,
Hős gazdája halálát itt lelé...

Az ezredét rohamra vezette,
Derék jó magyar, életét vesztette.
Emléke szent, bosszút kíván fölünk,
Adj Istenünk segedelmet nekünk!

Elnémult az ágyuk dübörgése,
Hallgat mindnyájunk gyilkos fegyvere
Derék magyar, hős székely ezredek,
Győztes csatákból plhenni tértek.

Ujra lejátszottunk egy nagy csatát,
Learattunk teméntelen muszkát;
De fáj szívünk, hogy társaink felett,
Sírhanóknak domborolni kellett...

Északkeleti harctér, 1916. február 14.

S. Hegyi Sándor,
82-es őrmester.

HIREK.

— **Lelki gyakorlatok.** Gróf Majláth püspök Ó Exja gondoskodása folytán P. Székely Sándor, az országosan ismert és tisztelt Lazarista hitszónok lelki gyakorlatok tartására szánt beszédeket fog tartani Székelyudvarhelyt f. hó 5-től kezdődőleg először az oltáregylet tagjainak és azután a tanuló ifjuságnak. Az oltáregylet tagjainak az első beszédet vasárnap d. u. 5 órakor fogja tartani a plebáni templomban, amelyet azonban bárki meghallgathat. A továbbiakra vonatkozólag a sorrendet ekkor fogja kihirdetni. Ezek a lelki gyakorlatok folyó hó 5-8. tartanak, amely után következik a tanulóifjuság lelki gyakorlatok.

— **Elnök-helyettes.** A marosvásárhelyi kir. ítélőbír. elnöke a székelyudvarhelyi törvényszék esküdt bíróságának elnök-helyettesül az 1916. év tartamára Máthé Dénes székelyudvarhelyi törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Tizenkilenc éves hős kitüntetés.** A híres nyolcvankettes székely ezred ifju vitézének, Gereöffy Gézának, akit soron kívül hadnaggyá léptettek elő, József főherceg tüzte mellére az arany vitézségi érmét. Bajtársai pedig kedves ünnepségekben részesítették. Gereöffy Géza még a mozgósítás idején önként jelentkezett harctéri szolgálatra, leutóbb az olaszokkal való harcokban vett részt. Az ifju hős fia a kilencven éves Gereöffy Ferenc negyvennyolcas főhadnagynak.

— **Új főigazgató.** A közelebről elhalt Kuncz Elek tankerületi főigazgató helyébe a vallás- és közoktatásügyi miniszter helyettes főigazgatónak Ritly Károly kolozsvári piarista főgm. igazgatót nevezte ki.

— **Kitüntetett honvéd.** Polner Endre szakaszvezető, Polner Károly székelyudvarhelyi cipész-mester fia, a 22-es honvédek II. zászlóaljában harcolt a hazáért. A vitéz fiu most kétszeres kitüntetésben részesült. Az ellenség előtt tanúsított bátorságáért elnyerte az I. osztályú ezüst vitézségi érmét és ekkor léptették elő szakaszvezetőnek is.

— **Egyházközségi közgyűlés.** A székelyudvarhelyi róm. kath. egyházközség f. hó 12-én (vasárnap) d. e. 11 órakor (mise után) a r. k. főgimnáziumban rendes közgyűlést tart, amelyre az egyházközség tagjait meghívom. Tárty: 1. Jelentés az egyházközség állapotáról. 2. Az egyházközség tisztviselőinek s az egyháztanács és iskolaszék tagjainak választása.

Székelyudvarhely, 1916. márc. 1. Pál István plebános.

— **Műjegygyár** létesít a vágóhíddal kapcsolatosan Torda város közönsége, mintegy 60.000 K költséggel. Dr Vertán Endre képviselő indítványára pedig akciót indítanak egy tüdőbeteg szanatóriumnak Tordán való felállítására.

— **A sok-kezü tanító.** Marostordavármegyében Csikfalván 1916. január 20-án a Tejszövetkezet is megalakult 38 taggal az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség támogatásával. Ennek ügyvezetésével is P. Szentmártoni Bálint tanítót, mint kezdeményezőt bízták meg, aki a Tejszövetkezet hasznáról két szabad előadást tartott előzőleg népegyletet előtt — szavazatokkal és énekdarabokkal kapcsolatosan. Úgy látszik — P. Szentmártoni Bálint új községében is a régi erős tevékenységű ember, ki a buzaházi fogy. és ért. szövetkezet, állatbiztosító szövetkezet, Gazdakör vezetése mellett, a Csikfalvi fogy. és ért. szövetkezet s a Gazdakör intézését is magára vállalta. Nem csoda tehát, hogy nagymérvű szociális tevékenységeért egy földmivélsügyi, mint a vallás- és közoktatásügyi miniszterek elismerésüket nyilvánították, a „Hangya” igazgatósága pedig 100 K karácsonyi ajándékkal jutalmazta ügybuzgóságát. Nem érdektelen felemlíteni, hogy ez a sok-kezü tanító az említett munkakörökön kívül még járási gazdasági tudósító, m. kir. gyermekmenhelyi telepfelügyelő, zivatar-megfigyelő, kataszteri nyilvántartó s a jó ég tudná számba venni, hogy még mi mindenben működik népe és hazája javára. Annyi bizonyos, hogy ha minden egyes tanítónk csak tíz percentjét végezné, akkor is örökre boldog lenne a magyar...

— **Tordán az országos állatvásár** e hó 8-9-10-én, a kirakodó vásár pedig 11-én lesz.

— **Halálozás.** Bálint József Székelyudvarhely városnak egyik tisztelőiben álló iparos polgára, életének 78 ik évében február 23-án elhalt Székelyudvarhelyt.

— **Trónörökösünk a 82-es székely bakáknál.** Valami szokatlan mozgalom villanyozta fel a vakondéletet élő troglodita katonákat február 2-án. Kora reggel erős tüzéségi párbaj indult meg mindkét részről, majd egy orosz aeroplán merészkedett az állásunk mögé, magasan koválygott egy ideig a levegőben, míg nem tüzésünk erős ágyúzása elől kénytelen volt gyors iramban visszahúzódni. Ilyen intermezzo előzte meg trónörökösünk fogadtatását. Az uton sorfalat állottak a 82-ik ezred kiválasztottjai. Egy zászlóalj színszékely fiukból; mind egyikük mellén csillogtak a kitüntetések, s a tiszta égboltról büszkén süttött a nap, ragyogóvá téve a harc-edzet mellett csillogó érdemjeleit. Autók túlköszése és harsány éljenzések jelezték, hogy a trónörökös kö-

zöledik. Kis idő múlva nálunk hangzik a háromszoros „éljen!”. A 82-ik ezred és szeretett ezredese tisztjeivel katonásan üdvözli a Fenséget, aki több szót vált ezredesünkkel. Nemsokára végig nézi a vitéz székely fiukat a trónörökös. Egyik katonához, kinek az összes érdemjelek díszítik mellét, így szól:

— Maga kicsoda fiam?

— Székely vagyok, Fenség! — feleli a kérdézt katonás rövidséggel.

— Azt tudom, hogy székely fiuk valamennyien, hanem mi a rangja?

— Érdeklődik tovább a Fenség.

— Tiszthelyettes vagyok, Fenség!

— feleli.

— És ezt a háboruban szerezte? Gratulálok magának, tiszthelyettes!

Majd a kitüntetések eredetéről kérdézködött, s mikor a német érdemjelet is megpillantotta gomblyukában, így szól:

— Ön német kitüntetést is szerezt? Nagyon örülök!

Egy másik katonát is megszólított többek között, akinek második osztályú díszítése mellett.

— Remélem, igyekezni fog az első osztályt is megszerezni! — lelkesíti a trónörökös.

— Igenis, Fenség! — feleli a székely baka.

— Gratulálok magának is, s szerencsét kívánok továbbra mindnyájuknak, büszke vagyok önökre, székely hősekre, — mondotta a fenség.

Mindenen beszélgetések a trónörökös részéről a legszebb magyarsággal hangoztak el, ami nagy lelkesedésre hangolta a katonákat a jövődó uralkodójuk iránt. Majd háromszoros lekes éljenzéssel búcsút vettünk trónörökösünktől.

— **Hősi halál.** Lőrincz János m. kir. 21. honvédegyalozredbeli hadapród február 5-én a keletgalicai Bobulinczenél hősi halált halt. Székelyzsombori Lőrincz János csikozmási jegyző, néh. Ráduly Sándor lövétei jegyző, az udvarhelyvármegyei jegyzőegylet elnökének veje, az ifju hősben fiát vesztette el. A 20-ik éves fiu a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó kollegiumnak volt jeles növendéke. Holttestét a bobulinczi temetőben helyezték örök nyugalomra bajtársainak részvétele mellett.

— **Farkasverő székely fiu.**

Sepsiszentgyörgyről írják, hogy Arkos községből Kurta Sándor 16 éves legény két tehénnel a mult héten elindult egy szán fáért az erdőbe. A falutól négy kilométernyire az ugynevezett „Görző” pataka mellett levő uton egy nagy himfarkas megtámadta. A meglepett legény előbb a kezében levő ostorral csapkodta az ordast szemközti addig, amíg a szánon levő fejszét magához vehette. Ezzel aztán pár csapást mért a fenekére, mely élettelenül maradt a csatatéren. Kurta Sándor pedig, mint aki jól végezte dolgát, tovább ment a szükséges fáért. Visszatérteben a zsákmányt feltette szánjára és hazaszállítva, egyenesen Baró Szentkereszthy Béla főispán kastélyába vitte.

— **Erzsébet román királyné,** Károly király özvegye, a Carmen Sylva néven ismer: írónő, ki kétoldali tüdőgyulladásban szenvedett, március 2-án reggel 8 órakor meghalt.

— **A husárok** a hatósági árszabás szerint alább kellene szálljanak és e helyett a sertéshus ára emelkedett. Az élő-állatok árát is végrehaladásra maximálni kellene s a „belérek” körmére reá koppintani, mert csak így lehetne rendet teremteni és méltányos husárrakat elérni.

— **Székely repülőtszít** bombázta Milánót — mint a Csiki Lapok írja. Bethlenfalvi P. A. 400 kilométeres légi utat tett meg 4 óra alatt. Őt bombát dobott az olasz városra és azokból négy robbanást figyelt meg.

— **Rokkant hősök Tordán** A harcterek rokkantá lett erdélyi hősei, akik a csaták tüzeiben rettentetlen bátorságukkal az egész világ bámulatát kiváltották, a tordai iskolában huszonégyes turnusokban nyerne gazdasági oktatást. Az első huszonégy rokkant, mind dicső székely fiu, már meg is érkezett Tordára és a tanításukat a gazdasági iskolában a mult héten megkezdték.

— **A külföldi növényi fonóanyagok** pótlására az élő csalán

termeléssel tesznek kísérletet hazánk különböző részein. Az érdeklődő gazdáknak a Kender- és Lentermelési Szakintézet (Budapest I. Fehérvári-ut 30.) készséggel megküldi a csalántermelési kísérletre szóló felhívást és utmutatást.

— **Milliók könyve.** Herceg, Mikszáth, Szomaházy s általában legjeva regényíróink művei új, a meg nemében páratlanul olesó kiadásban jelennek meg: egy-egy teljes, befejezett regény ára 24 fillér. Szinte hihetetlenül hangzik, hogy a legérdekesebb regények, amelyek eddig 3—4 koronába kerültek, most 24 fillérért kaphatók. Ezt a csodát megvalósította a Milliók könyve vállalat. Az első regény Herceg Ferenc: A lóp virága. A második regény Szomaházy István: Mesék az író gépről. A harmadik egy önkéntes naplója, Farkas Pál a népszerűségü, vidám könyve, míg e negyedik regény Conan Doyle kiténő detektív története az „Üldözö”.

A világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes

névsorát egyedül a „Székelyország” c. ujság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Remdeldje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a székely előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.**

— **Magyar Könyvkiell Folyóirat.** Havi szaklap a számviteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félévre 5 korona. Kérjen mutatószámot a kiadóhivataltól, mely Budapest VIII. Vasutca 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

Szerk. üzenetek.

S. H. S. Tábori posta 79. A „Székelyország” terjesztése körül kifejtett székely testvéri ügybuzgalmaért fogadjuk közönetünket. A beküldött előfizetéseket megkaptuk. A

lapot ohajtásuk szerint — zárthorizékban küldjük. További hazafias támogatást kérve, összes székely testvéreinket üdvözöljük!

B. B. Tp. 79. Az ígérlet szép szó s ha megtartják, úgy jó — mondja a székely. Nehéz feladatunkat csak úgy tudjuk teljesíteni, ha a „Székelyország”-ra minél többen előfizetnek — azok, akik azt a néhány koronát könnyen nélkülözhetik ott, ahol egyébként elkölteni sem tudják. Itt pedig minden fillérre szükség van, hogy a megélhetést biztosíthassuk és hazafias kötelességeinket is teljesíthessük. Különbözn szives üdvözlét!

P. S. B. Cs. Miután itt iparos tanulók részére ugynevezett „otthon” nincs, csakis olyan fiukat alkalmazhatunk, akiknek szülői helyben laknak. Az elbeszélésre most nincs helyünk, de azért küld be, mert majd sorát ejtjük. A kiadandó dolgokról csak levélben tárgyalhatunk. Előbb azonban tudnunk kell a terv részleteit is. Szívvelyes üdvözlét!

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszekerkereskedés, könyvnyomda és ujságkiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék független székely érdeki ujsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadóhivatala **Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám** (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt esinos kivitelben a legolesőbbárak mellett készülnek.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiut nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzletlelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország”-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabás szerint. A „Székelyország” megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egy negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az élet könyve mint állandó házi oros 3 K kapható a lap kiadó hivatalában.